

KOLOZSVÁRI MUNKÁS

szociáldemokrata politikai havilap.

Előfizetési díj:

Helyben házhoz szállítva és vidékre postaköltséggel együtt:

Egész évre . . . 1 korona
Félévre . . . 50 fillér.

Megjelenik minden hó 15-ikén.

A kolozsvári szociáldemokrata párt tulajdona.

— Egyes szám ára 6 fillér. —

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Ferencz József-út 5 sz. (Czakó-ház)
II. em. ajtó 9 (Fülöp József), hová
ezen lap szellemi részét illető
közlemények stb. címzendők.
Kéziratok nem adatnak vissza.

λ A proletárok ünnepe.

Csak pár nap választ el attól az ünneptől, a melyen a világ proletárjai minden évben kifejezést szoktak adni a világ minden részében élő népek egymás iránt érzett szolidaritásának. Az 1889-iki párisi szociálista kongresszus kimondta, hogy minden évben **május elsejét** a világ munkásai megünneplik, tekintet nélkül az országra, a nemzetiségre, a hazai viszonyokra és szokásokra: *nemzetközi ünneppé avatja e napot.* A május elseje nemcsak mint ünnep bír jelentőséggel a munkásmozgalom történelmében, de e nap azért is jelentős, mert a munkásosztály harca, mely a mai rendszer ellen vette fel a küzdelmet, minden évben határozottabban nyer kifejezést.

Május elsején az elnyomottak hatalmas táborra emlékezteti a tőkésosztályt az emberi jogokra és mindazon reformokra, amelyeket ez ideig az osztályparlament vonakodott megvalósítani. A május elseje figyelmezteti az uralmon levőket arra, hogy minél később valósítják meg a népjogokat, annál drágábban kell azt megfizetniök és annál gyorsabban következik be uralmuknak végnapja. Május elsején tartunk szemlét soraink felett, ez alkalommal mérlegeljük erőnket és hatalmunkat ellenfeleinkkel szemben, e napon számoljuk meg sorainkat és e napon tűnik ki, hogy mennyivel szaporodott az osztálytudatos munkások harci táborra.

Május elsejét, mint a világ munkásságának nemzetközi ünnepét, a föld kerekéségén mindenütt megfogják ünnepelni és soha büszkébben nem ünnepelhetek a világ proletárjai, mint ez évben. Minden országban hatalmas lépésekkel törtettek az elnyomottak előre; a föld kerekéségén mindenütt, ahol munkás-ember él: a szociáldemokrácia vörös lobogója fennen lobog. A világ szociálistái már minden országban megtörték a munkásosztályt elnyomó hatalmasok gögjét, immár el kellett ismerniök a munkások nagyságát és hatalmát; ez évben minden ország közelebb jutott a népjogok megvalósításához.

A XX-ik század a munkásság térfoglalásával vette kezdetét, ami bizonyosága annak, hogy a

szociáldemokráciáé a jövő, a szociáldemokrácia megteremtője a szabadságnak, egyenlőségnek és a testvériségnek.

Ez év jelentősége az egész földtekén, ahol kultur emberek laknak, tapasztalható: mindenütt tettekben gazdagodtak az év történelmének lapjai. Ez évben egyesültek a különféle pártokra osztott francia proletárok egységes és hatalmas táborra a szociáldemokrácia lobogója alá. Az angolországi munkásoknak világjelentőséggel bíró hatalmas szervezetei ebben az évben léptek rá először az osztályharc terére. A német szociáldemokrácia is hatalmas küzdelmet vívott meg ellenfeleivel: a junkerekkel, a német nép elnyomóival. De az Océanon túl, Észak-Amerikában sem maradtak az elnyomott proletárok tétlenül, megindították a szervezkedés munkáját, a munkások ezrei egygyé tömörülnek, hogy elnyomóikkal, az amerikai dollárkirályokkal a harcot felvegyék. Hatalmas csapást mért a proletárság Oroszországban a cárizmusra. Semmi sem bizonyítja jobban a proletárság jövőjét, mint az orosz nép hatalmas forradalma, amellyel szemben a cári hatalom tehetetlen. A férfiak és nők tizezeit gyilkolja le a cári hatalom önkénye, a mártirok kínzása és legyilkolása semmit sem használ az önkényes cári hatalomnak. Állithatnak bitófákat s kancsukás kozákokat Moszkvától Varsóig, Rigától Odesszáig, de az orosz nép forradalmi szellemét semmiféle szolgaság kiölni nem fogja, ha a forradalom lángját sikerült is pillanatnyilag elfojtani; a parázs a hamu alatt is izzóvá lett, a forradalom hatalmas lángja május elsején magasra csap, amely az orosz cári hatalmat megfogja ingatni minden fegyveres előkészület dacára is.

A lefolyt év küzdelmeiben a magyarországi szociáldemokrácia történelme is fényes helyet foglal el. A magyar munkások a lefolyt év politikai válságában kiállották a tűzpróbát, leküzdötték mindazon akadályokat, a melyet a népjogok útjába állítottak a kiváltságaikhoz ragaszkodó tízezer-holdas mágnások. A katonai vezényszó frázisaiba akarták befojtani a népjogokat. A munkások öntudatának köszönhető, hogy az általános titkos választói jog napirenden maradt,

nemcsak hogy napirenden van a választási jog, de a nép legádázabb ellensége, a tizezer-holdas mágnások is kénytelenek belátni, hogy a válság másként, mint a népjogok megadásával, nem nyerhet megoldást. Nagy küzdelmet kellett a lefolyt évben megvívni a választási jog érdekében, de a küzdelem még nem ért véget, a harcot folytatni kell.

A választási jog harcának közepette a magyar munkásságnak sokkal fényesebben kell megtartani május elsejének ünnepét, mint bármikor, tehát vonultassuk fel hatalmas táborunkat május 1-én, hogy a népjogok ellenzői megrettenjenek táborunk nagyságától. Minden munkásnak meg kell ismerni május elsejének jelentőségét, minden munkásnak le kell tennie a munkaszerszámot e napon, tüntetnie kell az általános titkos választási jog érdekében.

Munkások! Elvtársak! Ti hozzátok szólunk, akik mindég a küzdelemben éltek, hogy ezúttal se felejtkeztek meg május elsejéről, a proletárság nemzetközi ünnepéről. Még csak pár nap választ el május elsejétől, e pár napot minden elvtársnak ki kell használni az agitációra. Talán sehol sem szükséges a munkások agitációja és összetartása annyira, mint Erdélyben, ahol a különféle nemzetiségi munkások egymásra gyűlölettel tekintenek. A május elsejét ki kell használnunk arra, hogy a nemzetiségi munkásokat egy táborba tereljük, a hályogot, amelyet a faji gyűlölet a szemükre rakott, le kell rántanunk, hogy végre tisztán lássa osztályhelyzetét, meg kell nyernünk eszménknak, hogy a szociáldemokráciának hű katonái legyenek.

Munkások! Elvtársak! Ne feledjétek, hogy május elsejét az általános és titkos választási jog jegyében ünnepeljük, e jelszóval vesszük fel az agitációt a májusi ünnepélyünk érdekében.

Éljen az általános és titkos választási jog!

Éljen a május elseje!

S Z E M L E.

A koalíció kormányon.

A hazaáruló Kristóffy-bérencek, vagyis a nemzetközi Jakabok száma megszorodott, még pedig a kormányra jutott koalíciós vezérekkel. Hazaáruló volt mindenki, aki választási jogot követelt. A Kristóffy programjára azt kiáltotta a koalíció egyhanguan, hogy népcsalás és csak félre akarják vele vezetni a népet. A munkások arra a vádra, hogy Kristóffy csak taktikázik a választói joggal, felszólította a koalíciót, hogy vállaljon kormányt a Kristóffy-programmal, hogyha komolyan akarja a népjogokat. De éppen az volt a bökkenő, hogy a koalíció akart kormányt vállalni már ezelőtt egy évvel, de minden népjog nélkül és ez nem sikerült, tehát ezért kellett 14 hónapig bizonytalanságba kergetniök az országot. Már ezelőtt 14 hónappal vállaltak volna így kormányt és sokkal több eredménnyel. Célzatosan késleltették a válság megoldását, mert ezelőtt egy évvel az önálló vámterület réme veszélyeztette a koalíciós mágnások és tizezer-holdások magánérdekét. Magyarország gabona-kivitele Ausztrián ke-

resztül történik, ami a jelenlegi közös vámterület mellett sokkal kedvezőbb a koalícióba összegyűlt agrárius nagybirtokosokra. Az egész válságnak és magának a katonai vezényszónak nem volt más célja, mint az önálló vámterületet és az általános és titkos választói jogot a napirendről levenni és megsemmisíteni. Az önálló vámterületet sikerült is egy darab időre háttérbe szorítani, de hogy az általános titkos választási jogot a katonai vezényszó frázisaiba bele ne fulasszák, arról gondoskodott a szervezett munkásság.

A koalíciót utól érte a nemezis, olyan programmal kellett kormányt vállalni, amely ellen évek óta küzdött és ez okozta a válságot is, mert ha a választási jog nem kerül napirendre, az bizonyos, hogy a vezényszóról sem beszélt volna a koalíció. Semmi sem bizonyítja jobban, hogy a koalíció mennyire ellensége a népjogoknak, mint az a körülmény, hogy az utolsó pillanatban is habozott, hogy kormányt vállaljon-e az általános választási joggal s már-már úgy látszott, hogy inkább az abszolutizmust választják, csak hogy az általános és titkos választói jog megvalósítását elkerüljék. A koalícióba összegyűlt reakció felett győzött a személyi érdek. Kilátás volt a kormányra jutás, a hatalom birtoklásáért pedig szívesen hoztak egy kis áldozatot. Tehát a királynak rá kellett erőszakolni az általános titkos választási jogot a koalícióra; így történik meg, hogy a koalíció akarva-nemakarva meg kell valósítsa a volt kormány programjának egyik pontját. Soha seben kormány vissza nem vonult a politikától, mint a Fehérváry-kormány, aki nem mozdult helyéről, amíg nem biztosította programjának megvalósulását. Éppen azért, mert tudjuk, hogy a koalícióra rá kellett erőszakolni az általános és titkos választási jogot, legyünk résen, nehogy becsapjanak. A megalakult kormány semmi garanciát nem nyújt arra, hogy a királylyal megállapított feltételeket betartják. A kormányra jutott koalíciós vezérek voltak azok, akik a nekünk tett ígéreteiket megszegették, ahogy minket becsaptak, azt épp úgy megtehetik most az udvarral. Résen kell legyünk, hogy kevesebb ne legyen az a választási jog, mint a milyent a király szabott feltételül. Most rajtunk a sor, hogy a koalíciós kormányt őrizzük, hogy Magyarország népe olyan választási jogot kapjon, amilyen a parlamentben befolyást biztosít a részére. A munkások állásfoglalásának és kitartásának köszönhető, hogy a népjogok legnagyobb ellensége, a koalíció kénytelen a népjogokat megvalósítani. Amint a válságban elég erőseknek bizonyultunk kitartani a választási jog mellett, úgy most is elég erőseknek kell lennünk arra, hogy végre a törvénybeiktatását is előmozdítsuk. A küzdelem még nem nyert befejezést az eddiginél még nagyobb mértékben kell folytatnunk a harcot, ha azt akarjuk, hogy az általános és titkos választási jog megvalósuljon, testet öltjön.

A koalíció kormányrajátásával a választásokat is kiírják és e hó 29-től május 8-ig fognak lefolyni. A mai gyalázatos választási rendszer semmi befolyást sem biztosít részünkre. Mi a mostani választást csak agitációra használhatjuk fel. De a választásokra figyelniük kell, nehogy a kortesek és népbolondítók garázdálkodása orgiákat üljön. Fel kell használnunk az alkalmat, hogy a fekete reakciónak minden cselvetésére rámutassunk. Az általános választási jog közeledtével a fekete klerikalizmus stréberei megfognak szaporodni, mindenütt ott kell lennünk, hogy a papok bérenceiről, a reakciónak ezen söpredékeiről a leplet lerántsuk.

A keresztény-szociálisok Kossuthnál voltak küldöttségileg, hogy az általános választási jogot a koalíció megvalósítsa. Az egész válság alatt ez a klerikáli csőcselék azzal áztatott mindenkit, hogy a koalíciónak a programjában is benne van az általános és titkos választói jog, csak mi hazátlan nemzetköziesek állítjuk,

hogy nem akar a népnek jogot adni. A keresztényszociálisok küldöttségbe járása a legfényesebb bizonyítéka volt annak, hogy a koalíciónak eszeágában sem volt az általános választási jogot megcsinálni. Kossuth Ferenc a keresztény szociálisok küldöttsége előtt véletlenül elszólta magát. Sajnálataát fejezte ki, hogy a koalícióval nem sikerült az általános választói jogot elfogadtatni. A főkoalíciós fővezér beismerte ezzel a nyilatkozattal, hogy nem akarja a koalíció a népjogokat; ezzel szemben úgy a koalíciós sajtó, mint a keresztényszociálisoknak titulált klerikális sőpredék azzal ámitották a világot, hogy a koalíciónak is programjában van az általános választási jog. Az általános választási jogot már úgy is ráerőszakolta a király a koalícióra, de mindezek dacára foglalkoznunk kellett vele, hogy leleplezzük azt a népcsalást amelyet hónapokon át űzött a koalíció és érdektársai a fekete papi reakció.

Tulipán-szédelgés.

A magyar ipar védelmének leple alatt tulipánmozgalmat indítottak és apró kis bádógokért 1 koronát szednek. Mindenki sejtheti, hogy a tulipán mozgalom hátterében mi rejlik. A koalíciónak a tulipán-mozgalom megindulásakor még nem volt reménye a husos fazékhoz jutni, a tulipánnal akart magának választási költséget összeszedni. Aki nem hajlandó a bádógdarabokat viselni s azért koronákat adni, az hazaáruló, mert hát a koalíciós érdek azt kívánja, hogy a választási alapot gyűjteni kell.

A magyar ipar védelmét furcsa színben tünteti fel azon körülmény, hogy a leglármásabb koalíciós lapokat, amelyek hasábokat írnak a magyar ipar védelméről, osztrákok által gyártott papíron nyomják. De gyakran ott látjuk a magyar iparpártolásról vezércikkű koalíciós lapok hirdetései között az osztrák hírdetéseket. Az Ellenzék című helybeli szenny lap valóságos hajszát indított a kereskedők ellen, a tönk szélére juttatott egyes cégeket a zaklatással, addig az Ellenzéket vígan, a magyar ipar védelme dicsőségére osztrák gyártmányú papirosra nyomják. Amit másra kötelezővé tesznek, azt a nagy hazaffyak magukra nézve nem tartják kötelezőnek; vizet predikálnak és bort isznak. Elérkezett az idő, hogy a hazafiaskodás cégére alatt űzött csalásnál a leplet lerántsuk, amit minden alkalommal megfogunk tenni, hadd ismerje meg a világ a népcsalókat a maguk meztelenségében.

A munkásság azon szikla,
melyen a jövő temploma épül!

Pártügyek.

Május 1. Ugy a helyi, mint a vidéki bizalmiférfiak figyelmét felhívjuk, hogy a május elsejének a megünneplésére tegyék meg az előkészületeket, hogy a proletársághoz méltó módon ünnepeljen egész Erdély munkássága.

Kolozsvár munkásai ez évben is megtartják május elsejét. Fölhívásokon és falragaszokon lesz jelezve az ünnepély napirendje és helye. Kéretnek a bizalmiférfiak, hogy idejekorán jelentkezzenek a fölhívások széjjelhorlására és a szakmák körében is indítsák meg ez iránt az agitációt.

A pártvezetőség.

Elvtársaink figyelmébe! *Párttitkárságunk helyisége április hó 1-től kezdve Ferencz József út 5. szám (Czakó-ház) II. emelet, ajtó 9. van, ahová a pártot és a lapot érdeklő ügyek intézendők.*

A párttitkárság.

Az országos pártgyűlés. Központi pártvezetőségünk Budapesten a husvéti ünnepekre hirdetett rendes évi pártgyűlését *a közbejött országgyűlési képviselőválasztások miatt a pünkösti ünnepek alatt fogja megtartani.* Egy évi munkának eredményéről fog beszámolni országos pártvezetőségünk a pünkösti ünnepek alatt. A lefolyt év eredményeivel meglehetünk elégedve, mert úgy a pártvezetőség, mint az elvtársak összesége kivették részüket a munkából. A lefolyt évben a munkásság oly politikai hatalommá nőtte ki magát, mint ezelőtt soha.

A pártgyűlés napirendje a következő:

1. A pártvezetőség évi jelentése:
 - a) titkári jelentés,
 - b) pénztári jelentés.
2. Az ellenőrző bizottság jelentése.
3. A párttaktika.
4. A pártsajtó és agitáció.
5. A pártvezetőség megválasztása.
6. Indítványok.

A pártvezetőség.

A besztercei pártszervezet. Beszterce, Erdély legvegyesebb lakosságu városa, hol a különféle ajkú munkások állandó harcban állottak egymással s míg a munkások a nemzeti kérdéseken civakodtak, addig a különféle nemzetiségű munkaadók a leggyalázatosabb módon zsákmányolták ki munkásaikat. Végre a munkások is belátták osztályhelyzetüket s a télen már az építőmunkások szakcsoportjukat meg is alakították, melynek az építőmunkások legnagyobb része már tagja. A napokban alakult meg Besztercén a pártszervezet, amelynek tagjai a következők:

Elnök: Thome János kőműves. Titkár: Nádler Mihály könyvkötő. Pénztárnok: Novák I. Ferenc könyvkötő. Jegyző: Vornan István betűszedő. Vezetőségi tagok: Finszkeip Albert gyári munkás, Finszkeip Károly asztalos, Bonet Henrik asztalos, Fülöp János kőműves, Kotcz Mihály szabó, Rusz Demeter kőműves, Zén Gusztáv szabó. Ellenőrök: Trisku Miklós, Farkas Lajos, Czilika Alekszándér. Minden levél *Nádler Mihály* könyvkötő Salamon Józsefnél (Zseni-féle ház) Beszterce címzendők.

Elvtársak! Terjesszétek a Népszavát!

Vegyes közlemények.

— **60 éves jubileumi ünnepély.** E ritka eset ünnepeltje a tisztességben és becsületben megőszült, a szervezet tántorithatlan híve, ki hosszú évek során át szorgalmas munkájával gyarapította a munkaadójainak könyörtelen tőkét, a Gámán-nyomda volt üzletvezetője: *Vogel Károly.* Kolozsvárt, 1830. április 13 án született. 1845. aug. 2-án kezdte meg pályáját a nyomdászat terén Kolozsvárt a Lyceum-nyomdában s mint tanuló, 1848. november 17-én honvédnek beállva harcolt a jobbagyság felszabadításáért. A harc lezajlása után ismét visszatért pályájához. 1861. március 13-án lépett a Gámán nyomdába mint szedő és 1863-ban már üzletvezető lett. Ez idő óta szorgalmasan végezte munkáját és most, öregségére, szervezete védi: *nyugalomba vonul.* Nyugalombavonuló munkástársunkat, mint a szervezet hű katonáját szívből üdvözljük s a fárasztó 60 évig tartó munka után a gép zakatolása helyett csendes, nyugalmas életet kívánunk.

— **Mikor a munkásnyúzó mulat.** A munkások kizsákmányolójának meg van az a természetrajzuk, hogy saját szórakozásuk kielégítése érdekében igen bőkezűek szoktak lenni. *Reiter József* kolozsvári gyufa-

gyárában tudvalevő dolog, hogy a legsilányabb bérekért kénytelenek az alig serdülő gyermekek dolgozni s így 40—50 fillért keresnek a Reiter-féle gyufagyárban alkalmazott munkások naponta 12 és 13 órai munkaidő mellett. De Reiter úr ezzel a munkásnyúzással nem éri be, ő mind a hét bőrért leakarja nyúzni áldozatainak. Meghonosított egy rendszert, amelynek alapján még azt a pár fillért is visszaveszi, melyre megdolgoztak. A Reiter gyufagyárában minden csekélységért büntetik a munkásokat s hogy pedig erre alkalom legyen, arról gondoskodik Reiter úr s így nagyon sokszor megtörténik az, hogy a munkás keservesen megkeresett pár fillére visszavándorol a munkásnyúzáson meghízott Reiter úr zsebeibe. A Reiter-féle gyufagyárban alkalmazott munkások irigykedve tekintenek a kínai kulira, de azért Reiter erősen nagy koalíciós és hozzá még nagyobb hazaffy. De a közegészségi és életbiztonsági szabályok is igen rossz lábbon állnak, ami dicséri a magyar iparfelügyeletet. A balesetek és az egészségtelen munkakör folytán történni szokott megbetegedések napirenden vannak, amit kellő óvintézkedésekkel meglehetne akadályozni. Ha kulturállamban élnénk, Reiter József lelketlenségeiért már a fegyházba került volna, de nálunk Ázsiában elég olcsó az ember-anyag ahhoz, hogy a tőkés feneketlen zsákjának megtömése érdekében odadobják a munkás embert. A pezsgőzésben kimerült Reiter megunva eddigi mulatságait, újabb szórakozás után nézett: a 13 órai munkában kimerült munkásait berendelte egy vasárnap délutánra mulatságra Reiternek nem elég az úri társaság és a pezsgőzés, ő azon is mulat, hogy az ő általa kiéheztetett páriákat komédiáztatja, mert azt Reiter velünk el nem hiteti, hogy azok a munkások, akik szombat este 3 vagy 4 korona keresettel mentek haza, vasárnap örömben táncoltak; a táncolásra lefeljebb csak Reiternek lehet oka, aki a munkások verejtekének a tejfölt szedi le. Ahhoz is jókora arcátlanág kell, hogy az általa kizsákmányolt páriákat saját privát passzióinak is felhasználja. Ez alkalomból a helyi polgári sajtó »Munkás-bál a gyufagyárban« címmel dicsőhymuszokat zengett a humánus Reiternek, hogy gondoskodik munkásainak szórakozásáról. Mi nem találunk ezen semmi dicsérni valót, mert ez a mulatság a munkásoknak igen sokba kerül. Ennek a mulatságnak a háttérben látjuk settenkedni Reiter József leggyalázatosabb és legpiszkosabb üzleti érdekeit. Mulatság helyett inkább bérjavítást adjon Reiter József munkásainak; mi megvagyunk róla győződve, hogy ha Reiter a munkásokra bízna a választást, inkább a bérjavítást választanák, mint a mulatságot. A polgári sajtó csak dicsérje a munkásnyúzó humanitását, mert úgyis azért fizetik, de mi minden alkalommal ostromozni fogjuk a munkások kizsákmányolóit, még akkor is, hogyha azok a munkásaik nyúzását zenekisérlet mellett végzik.

— **A papok üzlete.** Csak pár nappal ezelőtt foglalkozott a »Népszava« központi pártlapunk azzal a piszkos üzleti spekulációval, amelyet a papok üznek a szent könyvekkel. Fanatizált emberek vesznek szent könyveket és viszik beszentelni a papokhoz, de azok csak olyan könyveket szentelnek be, amelyet náluk vettek. Híveik fanatizmusát saját üzleti céljaikra használják ki. A papnak nem az volna a teendője, hogy a tudatlan népet feneketlen zsákjának tömésére használják ki. Egy ilyen esetről, amelyet a Népszava említett, mi is számolhatunk be. Kolozsvárt a barátok temploma előtt egy ember évek óta szent könyveket árul, a barát-papok sekrestyése megirigyelte azt a pár fillérnyereséget, amelyet a könyvárus szokott zsebre tenni, berendezkedett szent könyvekkel és a falusi népet, aki könyveit odaviszi beszentelni, azzal utasítja vissza, hogy nem jó, hanem vegyen tőle, mert csak azt szentelik be. Tehát a sekrestyés veszélyes üzletet rendezett

be a templomban. Nem elégednek meg azzal az óriási pénzzel, amelyet a tudatlan és fanatizált nép ad részükre, de még ezen kívül is préselnek ki filléreket a szegény nép zsebeiből, irigylik azt a pár fillért, amit a templom előtt álló könyvárus keres. Ez is bizonyosága annak, hogy a papok üzleti téren nem ismernek határt, még az általuk szentnek tartott beszentelésekből is üzletet csinálnak és semmi sem szentebb előttük, mint az üzlet.

— **Dohánygyári mizériák.** Már említés tétellett arról, hogy Kimpiánét a dohánygyári igazgató önkényesen minden ok nélkül elbocsátotta anélkül, hogy felmondott volna neki. Szegény asszony elment az igazságot keresni, a központnál panaszt emelt és kérte a vizsgálatot, a melylyel az igazgató önkényes eljárását, azaz a munkába való visszavételét tették volna lehetővé. Mi már előre is azt a tanácsot adtuk volna Kimpiánénak, hogy ne tegyen egy lépést sem; annál is inkább kár volt ez ügyben a központot megkeresni, mert azt már rég tudjuk, hogy egyik holló nem vájja ki a másik holló szemét. Nem azért küldték ki azt a Vängel nevezetű urat, hogy igazságot szolgáltatson, hanem csak a forma szempontjából, hogy a munkások ne mondassák, hogy nem indítottak vizsgálatot. Aki Vängel kiküldött központi tanácsosnak a kolozsvári dohánygyári igazgatóval fennálló baráti viszonyát ismeri, az előre is megjósolhatta volna a vizsgálat eredményét. Ebből az önkényes elbocsátásból megtanulhatják a dohánygyári munkások, hogy a munkásnak sohasem adnak igazat. A munkás csak akkor védheti meg az igazat az urak önkényével szemben, hogyha kellőleg szervezkedve van és valamennyi munkás becsülettel védi társainak és önmagának az érdekeit. A munkásnak vagy munkásnőnek nem lehet más jelszava, mint az, hogy mindnyájan egyért és egy mindnyájunkért. A dohánygyári munkások nemhogy szervezkednének és egymásnak érdekeit megvédenék, hanem pártokra szakadoznak, egymással civakodnak, az igazgató és a többi elnyomói a munkásoknak pedig markukba röhögnek és vígan basáskodnak felettük. A dohánygyári igazgató nem azért lett védnöke a keresztény egyletnek, hogy a dohánygyári munkásnőket oda tömörítse és a munkások érdekeit védje. A dohánygyári sztrájk, amely évek előtt volt a dohánygyárban, arra tanította a dohánygyár furfangos igazgatóját, hogy a munkásokat akkor lehet a legjobban kizsákmányolni, mikor a munkások között az egyetértés helyett a civakodás uralkodik. A keresztény munkás-egylet, amelynek az igazgató oly buzgó támogatója, e célból alakult, hogy a munkásokat pártokra ossza és ebből az egyletből egy kegyenc talpnyaló tábort alakítson, amelylyel állandóan félelemben tartsák a józanabb és a maga igazat védő munkást. Mindezekből megtanulhatják a dohánygyári munkások, hogy az olyan egylet, amelyet a munkások nyúzó és elnyomói támogatnak, az a munkásokra nézve káros, mert sohasem volt jó a munkásoknak egy tálból cseresznyét enni az urakkal. Nincsen szó, amelylyel meg lehetne bélyegezni azt a gyalázatos és önkényes eljárást, amelyet az utóbbi időben a kolozsvári dohánygyárban meghonosítottak. Munkásnőket, akik egy egész életet töltöttek a lelket ölé egészségtelen munkában, önkényesen kitehetnek a munkából és mefosszák attól a csekély nyugdíjától, amely még az éhenhaláshoz sem elég. Bevárják az időt, amíg 20—25 évet ott tölt, akkor, hogy ne kelljen nyugdíjat adni, valami ürügy alatt elbocsátják. Kimpiáné is már 24 évet töltött a gyárban és nyugdíjra is joga volt és éppen azért bocsátották el, hogy ne kellessen nyugdíjazni. Kimpiáné a keresztény egyletnek tagja volt, de ez nem tarthat minket vissza attól, hogy védelmére ne keljünk, mert Kimpiáné is leigázott és kizsákmányolt munkásnő, akit az igazgatói önkény és gőg az utcára dobott és megfosztotta kenyerétől nekünk pedig

minden elnyomottat kötelességünk védelmezni. Kimpiánné keresztényszociálista mivoltát csak azért említjük, hogy rámutassunk arra, hogy mennyit ér az olyan munkás-egylet, ahol a dohánygyári igazgatók a védnökök. De elvégre arról nem is tehetnek azok a szerencsétlen munkások, akiket félrevezettek és a papok egy letébe öntudatlanul is beugrasztottak. Azok a szerencsétlen munkások, akik a papok karmai közé kerülnek, nem tudhatják azt, hogy őket csak eszköznek használják fel az ostálytudatos szervezkedésnek a megakadályozására. A dohánygyári munkásnők szervezkedjenek, még pedig az igazgató védnöksége nélkül, mert mint szervezett munkások, elég erősek lesznek az olyan eseteket, megtorolni, mint a milyen a Kimpiánné esete volt. Mi állandóan figyeljük a dohánygyárban történeteket és ostorozni fogjuk a mizériákat, de első sorban a munkásoktól függ, hogy rendet csináljanak. A jövő számunkban a sírkő üzlettel és a faáruval fogunk foglalkozni, egyelőre helyszűke miatt többet nem írhatunk a dohánygyári mizériákról.

Szakügyek.

A dési asztalos-segédekhez. Többször tettünk már kísérletet, hogy a dési asztalossegédek megnyerjék a szervezkedés eszméjének, de minden kísérletünk idáig meddő maradt.

Minden igyekezetünk odairányult, hogy a dési asztalosmunkásokat szégyenteljes rabszolgasorsukból kiragadjuk, emberi méltóságuk tudatára ébresszük, felrázzuk a tétlenségükből, hogy megmutassuk az egyedüli helyes utat, amelyen haladniuk kell, ha maguknak emberhez méltó helyzetet akarnak teremteni: *a szervezkedés útját.*

A fentiekből talán arra a következtetésre juthatna valaki, hogy a dési asztalossegédeknek fölösleges valami a szervezkedés; azért talált a mi szavunk süket fülekre, mert helyzetük igen *rózsás*.

Lássuk ezeket a rózsás állapotokat. Nem is számítva a túl hosszú munkaidőt, családos emberek 5, 6 s 7 forintos nyomoruságos bérekből tengődnek családostól együtt. Dolgoznak kora reggeltől késő estig barom módra és mikor eljön a fizetés ideje, markukba nyomnak 3—5 kemény forintot kontó-pénz gyanánt. Önök odaadják egyedüli kincsüket: *munkaerejüket* ennyi bérért?

Nem szökik a vér az arcukba, nem szorul ökölbe a kezük arra a gondolatra, hogy verejtékes, nehéz munkával kizsákmányolóknak pompát, vagyont, jólétet teremtenek, míg önönmaguk kik azt előteremtették, éheznek, rongyoskodnak, a lassú — de biztos — éh halállal küzdenek?

Nem unták még meg ezt a szégyenteljes, emberetlen állapotot? Nem jütött még eszükbe önöknek egy pillanatra sem, hogy önök is emberek húsból és vérből, mint bárki más, akiknek szintén joguk van ahhoz, hogy mint emberek éljenek, nem mint barmok rágódjanak az odavetett alamizsnán?

Munkástársak! Legyen vége a tétlenségnek. Szervezkedniök, egyesülniök kell, ha nem akarnak nyomorult módon elveszni, hanem munkájok után emberhez méltóan akarnak élni.

A szervezkedés nagy munkája folyik most ország-szerte. Napról-napra szaporodik azoknak a száma, akik tudatára ébredtek annak, hogy csakis úgy érhetnek el a jobb megélhetéshez, ha tömörülnek szakszervezetekben.

Annál is inkább szervezkedniük kell, mert a tőkés is szervezkédnek a mai államforma keretén belül; hátha még figyelembe vesszük azt is, hogy a tőkés

a termelőeszközök birtokában vannak s így külön-külön is hatalmasabbak, erősebbek a munkásoknál, aki egyébbel munkaerejénél nem rendelkezik.

Éppen ezért kell szervezkedniük, mert az egyedül álló munkás ezzel a hatalommal szemben semmivé törpül, moccanni is alig merészkedik. Magába fojtja keserűségét, némán húzza az igát, túri a korbácsütéseket, mert nem lát menekvést, nem ismeri az utat, amely kivezet a kizsákmányolók polykparjaiból. Rettenetes elnyomatása ellen nem mer tenni semmit, mert abban a hitben van, hogy ha egyetlen mozdulattal is tiltakozik, avagy kísérletet tesz arra, hogy a tőke karmaiból kiszabadítsa magát, menten a nyomoruság mártalékává fog lenni.

De mennyire másképp áll ez ha egymást megértve *egy-akarattal* a szervezetbe tömörülnek. Itt van alkalmuk tanulni, művelődni. Megtanulnak tisztán látni, megismerik az egyesülésben rejlő hatalmas erőt; akkor nem kell majd titokban panaszkodniok, hanem férfiasan, bátran kimondják, hogy helyzetük nem emberhez méltó. Ekkor aztán elérkezett az ideje annak, hogy kizsákmányolóiknak odadörögjék: *eddig és ne tovább!*

Hisszük, hogy szavunk nem fog a pusztában elhangzani, hanem a dési asztalosmunkások szívükbe és agyukba vésik az itt elmondottakat, hogy nemsokára, mint együttműködő társak fogjuk egymást üdvözölni az osztályharc porondján.

Ugy legyen!

Dés, 1906. április hó.

A pártszervezet nevében:

R—r J—f.

— **A cipészek bérharcához.** Sok évi tétlenség után a kolozsvári cipézmunkások is hozzáfogtak a szervezeti kiépítéséhez, de volt is arra okuk, hogy a szervezet kiépítéséhez hozzá lássanak. Talán egy szakmában sem uralkodott oly nyomorult állapot, mint a cipészeknél. A munkaadók látva azt, hogy a cipézmunkások némán túrik azt a baromi sorsot, amelyet évek óta osztályrészlül juttattak munkásaiknak: vérszemet kaptak s az amúgy is silány béreket még lejjebb szoritották. Nagy feladatot képezett a szakma vezetőinek, hogy a kizsákmányolt munkásokkal megértesse a szervezkedés szükségességét. Végre belátták a munkások, hogy helyzetükön csak az együttes szervezkedéssel segíthetnek.

A szervezkedés ereje és hatalma szépen nyilvánult meg a cipézmunkásoknál. E hó 1-én kimondták, hogy az eddigi nyomoruságos bérek mellett nem dolgoznak. Előzetesen próbáltak a munkaadókkal békés úton megegyezni, de a kizsákmányoláshoz hozzászórt munkaadók még hallani sem akartak munkásaik helyzetének a javításáról. A munkások miután meggyőződtek arról, hogy egy pár fillérnyi bérjavítást másként elérni nem lehet csak úgy, hogy ha a munkások harci fegyveréhez, a sztrájkhoz nyulnak, kimondták e hó 1-én az utolsó szót, hogy addig nem dolgoznak, amíg helyzetükön javítva nem lesz.

8 napi harc után a munkások győzelmével végződött a sztrájk. A cipézmunkások a mostani harccal egy rendszert teremtettek meg, amelynek az alapjára építhetnek. Még ha semmit sem nyertek volna a bérek terén, akkor is meglehetnének elégedve, mert egy egységes rendszert teremtettek. De az egységes rendszeren kívül a munkabérek terén is sokat nyertek. 180 ember mind egy szálig kitartott a 8 napi küzdelem alatt. A cipézmunkások bérharcra becsületére válik az öntudatos szervezett munkásoknak, mert egyetlen sztrájk-törő sem zavarta meg az egyetértést.

A bérharc után az volna a kívánságunk, hogy a cipézmunkásoknak az a lelkesedése, a melyet a harc

alatt tapasztaltunk, örökkétartó legyen. Szeretnénk látni, hogy a tanusított lelkesedés ne csak szalma-láng legyen, hanem örökkétartó és maradandó. A cipésmunkások most ne gondolják azt, hogy mindent megtettek, a kivívott eredményeket csak úgy védhetik meg, hogyha szervezetüknek híu tagjai lesznek. A mostani eredményeknél a cipésmunkások nem állhatnak meg, ez a jövő harcának csak egy előfutárja, az igazi küzdelem csak ezután következik. Addig kell küzdeni, amíg a cipésmunkások teljes jólétét ki nem vívtuk és hogy az így legyen: a cipésmunkásokon áll. Ha szervezetüket kiépítik és valamennyien tagjai lesznek, akkor nyugodtan nézhetnek a jövő elé, de ha ezt elmulasztják, vessenek önmagukra. Sohase feledjék azt, hogy szervezkedésben rejlik az erő.

A fodrász- és borbélymunkások szervezkedése.

Már foglalkoztunk egyik lapszámunkban azzal, hogy a fodrászokat milyen módon akarták a keresztényszociálisok szervezni, de a fodrászok belátták, hogy a papok csak eszköznek akarják kihasználni a szervezésüket. Egy része, az öntudatosabbak azon fáradoztak, hogy az országos szakegylet kolozsvári csoportját megalakítsák. Terkál Béla, az ipartestületi klikk egyik tagja és a papok által felbérelt kreaturák alattomos munkával a fodrászmunkásokat pártokra osztották, egymás között ellentétet szítottak csak azért, hogy a csoport megalakulását lehetetlenné tegyék. A felbérelt szemét semmitől sem riadt vissza, a leggyalázatosabb módon denúciálta azokat, akik azon fáradoztak, hogy a szakcsoportot megalakítsák. Üzletről üzletre jártak a denúciánsok és a főnököket arra kérték, hogy bocsássa el a munkását, mert veszedelmes szociálista. És az olyan kócosok, akik a munkások filléreiből élnek, mint *Taar János, ugrálnak a munkások szervezése ellen.* Taar János, Arany-János-téri fodrász mester azt indítványozta a fodrászmesterek gyűlésén, hogy valamennyien bocsássák el munkásaikat és vegyenek fel idegeneket. Ha a fodrászmesterek ezt a gyalázatos eszközt fölhasználják, szemközt találják magukat nemcsak a munkássággal, de a város közönségével is, mert ahhoz semmi joguk, hogy a munkások szervezkedésébe belekontárkodjanak. De ha a fodrászmesterek sokat arcátlanoknak, műhelyeket állítunk fel és az elbocsátott munkásokat elhelyezzük. Mi azt tanácsoljuk a fodrászmestereknek, hogy a munkások szervezkedésébe ne kontárkodjanak bele, mert okvetlenkedéseiknek meg isszák a levét. Taar Jánost pedig kisérjük figyelemmel és ha mánkásaival okvetlenkedik, tegyünk jelentést a szaktanácsnak, hogy úzletére kimondja a bojkottot.

✕ **A kolozsvári szabómunkások mozgalma.** A kolozsvári szabómunkások harca győzelemmel végződött, de igen sok szabómester van, akinek fáj a munkások

győzelme. Inrikával igyekeznek a munkások között ellentétet szítani, megrágalmazzák a szabómunkások vezetőit csak azért, hogy a munkások egy részét elidegenítsék a szervezettől, hogy azután a kivívott eredményeket visszaszívják. Minden fondorlat hajótörést fog szenvedni a munkások öntudatán. Arról is beszélnek, hogy a munkaadók a kivívott munkarendet kizárással szeretnék lehetetlenné tenni. Bármit is tesznek a szabómesterek, a munkások a szervezet hatalmával elég erősek lesznek a munkaadók minden fondorlatát visszaverni. A szabómunkások szervező-bizottsága elhatározta, hogy mindaddig, míg a munkarendet a maga valóságában nem érvényesíti, zárlatot rendel el Kolozsvárra. Öntudatos szabómunkásnak kerülni kell Kolozsvárt.

✕ **A szászrégeni építőmunkások harca.** Több, mint öt hete, hogy a szászrégeni és vidéke építőmunkásai bérharcban állanak. A kapzsi munkaadók hallani sem akarnak a munkabérek javításáról. Széjjel küldték ügynökeiket, hogy a vidéken toborozzanak sztrájktróket. Figyelmeztetjük az építőmunkásokat, hogy Szászrégent kerüljék és ott munkát vállalni nem szabad.

Egy kőfaragó, aki ellensége a szervezkedésnek. *Ebergényi Lőrinc* kőfaragó arról nevezetes, hogy nagyon ritkán szokott józan lenni, az ő boldogsága az alkohol és a pap, e kettőt imádja. Szaktársai sokat próbálkoztak vele, hogy a szervezet tagjává tegyék, hogy megmentse az alkoholtól. *Ebergényi* valósággal dühöng a szervezet ellen, minden alkalmat megragad arra, hogy a szervezet működő tagjait megrágalmazzon. *Engem és Benedek Mihály* szaktársamat a legaljasabb jelzővel illetett, amiért figyelmeztettük a szakegylettel szemben tartozó köteletségére. Azt a jelzőt, amelylyel illetett *Ebergényi* rég kiérdemelte már a szervezett munkások megvetését. Ajánljuk elvtársaink figyelmébe addig is, amíg mi nem fizethetjük vissza a kölcsönt — bánjanak vele érdeme szerint. *Délczeg Pál*, kőfaragó.

A teksztilmunkásnők figyelmébe! A kolozsvári teksztilmunkásnők csoportja kézimunka-tanfolyamot rendez tagjai részére. Minden szervezett munkásnő oktatást nyer a következő kézimunkákból: dísz tárgy vesszőkből, üvegfestés, mindenféle művirág és egyéb itt föl nem sorolt szoba-díszek. Mindazok, kik a tanfolyamban részt akarnak venni, jelentkezhetnek minden vasárnap d. e. 9-től déli 12 óráig az együletben: »Az Ujvilág« helyiségében, hétköznapokon hétfőn és csütörtökön az egyület vezetőségénél.

Felelős szerkesztő: **Fülöp József**

Munkatárs: **Tatay Gyula.**

Hirdetésekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Telefon: 394.

Mendel Lázár Fiai
sörfőzdéje Tordán.

Telefon: 394.

Ajánlja
legjobb
minőségű

világos „Korona“ sörét

hordóban
és
palackban.

H már 10 év óta fennálló kolozsmegyei főraktár KOLozSVÁRT (Óvár, Városi sörház),
saját kezelés alatt áll.

Kolozsvárt kapható minden italmérésben, fűszer- és csemegeüzletben.

Munkástársaim figyelmébe!

Április hó 1-től kezdve olcsó árért izletes ebéd és vacsora háziisan elkészítve kapható **KOSSUTH LAJOS-UTCA 33.** alatt lévő

ÉTKEZDÉMBEN.

Célom a szervezett munkástársaimat hozzájuttatni izletes ételhez pontos kiszolgálás mellett a legkedvezményesebb árakért.

Munkástársaim b. pártfogatását elvárva, vagyok tisztelettel:

||||| **MOLNÁR BÁLINT.** |||||

==== Jutányos ár! ==== Pontos kiszolgálás! ====

Weisz és Tarsa

férfi- és
gyermekruha
áruháza

Kolozsvár,
Deák Ferencz-u.
9.-ik szám.

A legremekebb előállításban készít és raktáron tart férfi- és gyermek-öltönyöket és felöltőket a legkitűnőbb honi, angol és skót szövetekből. Oltönyök a legdivatosabban elkészítve 45 kor-tól, ugyanolyan szövetekből saját készítményű kész öltönyök 30 kor-tól, kész férfi-öltöny 11 kor-tól, fiú-öltöny 7 kor-tól, felöltő (raglan) 18 kor-tól, szövet-nadrág 3 koronától, gyerek-öltöny (szövet) 4 kor-tól, munkás öltönyök 4 kor-tól, bonc-köpeny 5 korona — Mértékszerinti megrendelésnél felelősség a kitűnő szabásért

A n. é. közönség nagybecsű pártfogatását kéri tisztelettel:

WEISZ és TÁRSA,

Deák Ferencz-utca 9-ik szám. (Rueska ház)

Azon szervezett munkások, kik tagsági könyvükkel bizonyítják szervezettségüket, a bevásárlási összeg 5°/_o-át a szervezet részére adományozom.

Ki gépet vásárol, ingyen oktatásban részesül.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy itt helyben **Széchenyi-tér 39. sz. Babos-palota mellett.**

egy a mai kor igényeinek megfelelő varrógép és kerékpárraktárral egybekötött

MECHANIKAI JAVÍTÓ-MŰHELYT nyitottam.

Raktáron kaphatók az összes bel- és külföldi kerékpárok, varrógépek és azok alkatrészei Műhelyemben készítek: új kerékpárokat, varrógépeket, valamint e szakmába vágó javításokat is elvállalok.

Villanycsengő berendezések, nikkelezések, sománczások, motor és írógép-javítások eszközöltetnek.

Besszes pártfogatásért esedézik tisztelettel

Falk Imre. KOLOZSVÁR, Széchenyi-tér 39. sz.

Vidéki megr. olcsón s pontosan teljesíttetnek.

Nagy gummi-készlet raktáron.

Gardasági gépek képzésele.

Husvétii öntözködésre illatszereket a legolcsóbban beszerezheti **RESZLING JÓZSEF** fadrászüzletében. Kolozsvárt, Széchenyi-tér 11. sz. alatt. Fiókküzet: Malom-utca 2. sz. Figyelem! 4°/_o a kolozsvári szociáldemokrata-párt javára

KÖZÖNSÉG FIGYELMÉBE!

Ajánlom a tisztelt közönség becses figyelmébe a Szentegyház-u.-ban levő

Cell-Söracsarnokot

ahol mindig frissen csapolt jó sörrel és kitűnő borral szolgálom ki t. vendégeimet

Szíves pártolást kér tisztelettel: **A KEZELŐ.**

Tisztelt háziasszonyom!

A legkiválóbb faju ✕ ✕ ✕

KÁVÉ és TEA

KÜLÖNLEGESSÉGEKET
LEGJUTÁNYOSABBAN A

☛ Fiumei Kávébehozatali Részvénytársaság Kolozsvári Fióktelepénél ☛

Mátyás király-tér 12-ik szám alatt (Bittó Rezső üzlete mellett) szerezhető be.

Óránként friss pörkölés!!

☛ Mesés olcsó árak!! ☛

☛ Koczka- és süveg-cukor felette jutányos árban kapható. ☛

A TISZTELT

KÖZÖNSÉG

becses figyelmét felhívom a Széchenyi-tér
7. sz. a. levő s a mai igényeinek megfelelő

✻ ✻ **SZABÓ-ÜZLETEMRE.** ✻ ✻

Készítek elegáns férfi-ruhákat olcsó árakért
és kitűnő, kifogástalan munkával. A n. é.
közönség becses pártfogását kérve, vagyok
tisztelettel: **Csoma Ignác,**
férfiszabó mester. Széchenyi-tér 7. sz.

Fellegvári-ut 22. sz. alatt.

A mélyen tisztelt közönség becses
figyelmét felhívom a mai kor igé-
nyeinek megfelelő modern

cipész-üzletemre.

Elvállalok férfi- és női cipő-
készítést jutányos árak és pontos
kiszolgálás mellett. — Tisztelettel:

Blácsi Lajos.

A legkényesebb igényeknek is megfelel.

Divatszövet nagyválaszték

Németh és Király
Kolozsvár,
Unió-u. 13. és Kötő-u. 5.

Készülnek a legelegánsabb férfi ruhák. Kitűnő szabá-
sal s kiváló gonddal készült munka szolid árért. Azok a,
kik a szervezet könyvét felmutatják előnyben részesülnek

Mérsékelt árak.

5 forintért

szétküld utánvétellel egy maradék 3 mtr, egy férfi-
öltönyre finom fekete, sötétkék, szürke v. barna
posztót vagy kamgarnt. Orsz. Postókv. Áruház,
Budapest. Rottenbiller-u. 4/B.

„Ámor“-arczcréme 1 korona.

„Ámor“-arczszappan 70 fillér.

„Ámor“-puder 2 kor. 40 fill.

„Ámor“-szájviz 1 korona.

„Ámor“-hajszesz 1 kor. 20 fill.

A legkitűnőbb pipere-cikkek.

LIKÖRT és RUMOT

olcsón és gyorsan lehet házilag előállítani a
Burger Frigyes gyógyáru
és illat-
szertárában beszerezhető essen-
cziákból.

KOLOZSVÁRT, Mátyás- király-tér.

MINDAZON EGYÉNEK,

a kik olcsó árért izletes ebédet és vacsorát óhaj-
tanak, forduljanak teljes bizalommal a **Viz- és**
Szentlélek-utca sarkon levő

étkezdémbe

a hol minden időben kitűnő izletes ételek állanak
rendelkezésre. S főtörekvésem oda irányul, hogy
minél több szervezett munkás legyen együtt;
ezért tehát a szervezett munkások nálam min-
dig a legkedvezményesebb árakban részesülnek.
Az elvtársak b. pártfogását elvárva, vagyok
tisztelettel: **A tulajdonos.**

Menyasszonyok figyelmébe!

Karlsbadi porcellán étkező készletek gyönyörű kivitel-
ben, színes, 12 személyre teljesen összeállítva 15 frttól.

Üvegkészletek 12 személyre 33 drb. 2 frt 95 kr.

Függő-lámpák csigával 3 frt 95 kr. Tea és kávé-
készletek 2 frt 80 kr., 3 frt. Kina-ezüsttárgyak.

Alkalmi ajándékok.

Kerti gömbök és lámpák eredeti gyári árakon.

Vidéki megrendelésnél kérem az utolsó vasuti állomást
megírni.

MÜLLER utóda **SOMLYAI**

Üveg- és porcellán-kereskedő Kolozsvárt, Kossuth L.-n. 4.

Minden vevő, ki 10 K.-ra vásárol, saját életnagyságu arcké-
pét kapja teljesen ingyen, csupán a keretért fizet 3 kor.